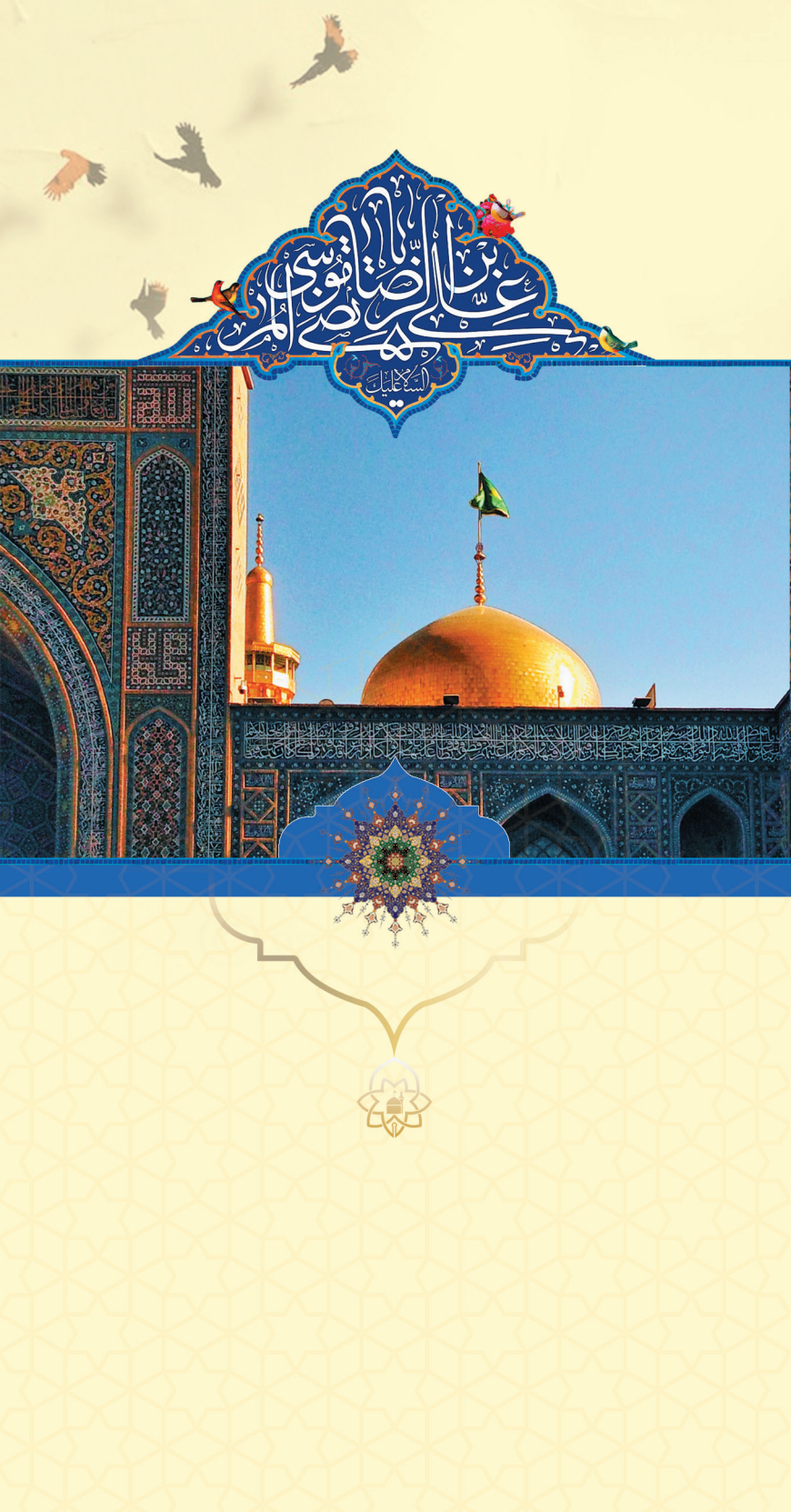
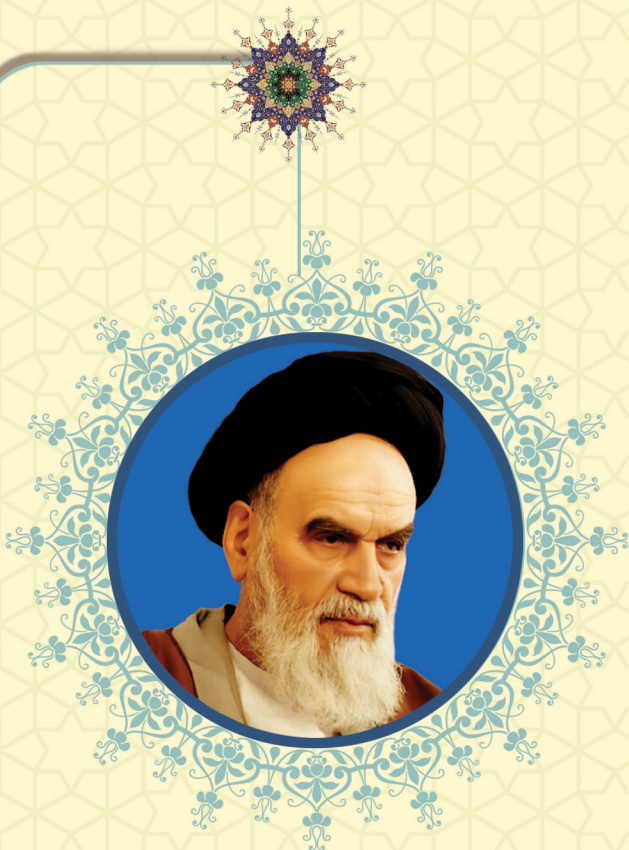

رحمت الله عليه:
امام خمینی

اگر تهذیب نفس در کار نباشد به ضرر دنیا و آخرت
جامعه مسلمین تمام می شود.

کتاب جهاد اکبر یا مبارزه با نفس

مقام معظم رهبری مدظله العالی:

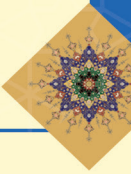
در زمینه توسعه علم و انجام تربیت صحیح و مؤثر
طلاب، هر کاری که می‌توانید باید انجام دهید. زیرا
در این زمینه درنگ جایز نیست.

۱۳۷۶/۰۶/۲۴

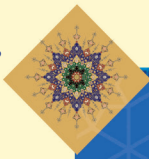
مشخصات سند	تنظیم و ویرایش	دریافت کنندگان سند
۱. تاریخ تنظیم و ویرایش: ۱۳۹۷ ۲. تاریخ تصویب: ۱۳۹۸/۰۲/۱۱ ۳. تاریخ ابلاغ: ۱۳۹۸/۰۵/۰۶ ۴. شماره مصوبه و سند: ۲۴۶/۸۵۲۶۰۶	۱. تنظیم: دفتر طرح و برنامه دبیرخانه شورای عالی حوزه علمیه خراسان؛ ۲. ویرایش اول: کارگروه قوانین دبیرخانه شورای عالی؛ ۳. ویرایش دوم: کمیسیون تخصصی فرهنگ و اخلاق شورای عالی حوزه علمیه خراسان.	۱. مدیر حوزه علمیه خراسان؛ ۲. معاونت فرهنگی اجتماعی حوزه علمیه خراسان؛ ۳. سایر معاونت‌ها و دقائر حوزه علمیه خراسان؛ ۴. مدیران استانی خراسان شمالی و جنوبی؛ ۵. مدیران مدارس حوزه علمیه خراسان.
تأیید کنندگان سند		
این سند در نمود و سومین جلسه شورای عالی حوزه علمیه خراسان در تاریخ ۱۳۹۸/۰۲/۱۱ به تصویب رسید و اصلاحیه اول آن در تاریخ ۱۴۰۰/۰۸/۲۵ در جلسه صد و چهلیم به تصویب رسید.		
محمدباقر فرزانه دبیر شورای عالی حوزه علمیه خراسان امضاء و تاریخ 		

فهرست

۷	پیشگفتار
۱۰	مقدمه
۱۲	فصل اول: تعاریف و کلیات
۱۷	فصل دوم: جرائم و تخلفات
۱۹	فصل سوم: اقدامات و مجازات‌ها
۲۴	فصل چهارم: ساختار و صلاحیت کمیته‌های اخلاقی انضباطی
۳۱	فصل پنجم: آیین رسیدگی
۳۵	فصل ششم: اعتراض به آرای صادره و تخفیف یا تشدید احکام
۳۸	ضوابط رسیدگی به تخلفات زی طلبگی
۴۶	ضوابط رسیدگی به تخلفات پژوهشی

پیشگفتار

امیرالمؤمنین؛ علی علیه السلام میفرمایند: «أَوْصِيكُمَا وَجَمِيعَ وَآلِي وَ أَهْلِي وَ مَنْ بَلَغَهُ كِتَابِي يَتَّقُوا اللَّهَ وَ نَظُمِ أَمْرِي؛ شما را و همه خانواده و فرزندانم و هر کس را که نوشته من به او می‌رسد، به تقوای الهی و نظم در کارهایتان سفارش می‌کنم»^۱.

آیین‌نامه‌ها، نقش ویژه‌ای در درستی تصمیم‌گیری بر مدار قانون، جلوگیری از هرج‌ومرج در فرآیندهای اجرایی و سامان‌پذیری و آراستگی نتایج حاصل از اقدامات یک سازمان ایفا می‌کنند. آیین‌نامه‌ها که توسط هر سازمان و نهادی اعم از عمومی یا خصوصی به‌منظور تنظیم امور خود تهیه و تدوین می‌شود^۲، به مجموعه مقرراتی اطلاق می‌شود که مقامات صلاحیت‌دار وضع نموده و در معرض اجرا می‌گذارند؛ ممکن است هدف آن تسهیل اجرا و تشریح قانونی از قوانین موضوعه باشد یا در مواردی باشد که اساساً قانونی وضع نشده است»^۳.

۱. نهج البلاغه، فیض الاسلام، نامه ۴۷، ص ۹۷۷.

۲. جعفری لنگرودی، محمدجعفر، دانشنامه حقوقی، تهران، امیرکبیر، ۱۳۷۵، ج ۲.

۳. همان.

دبیرخانه شورای عالی حوزه علمیه خراسان، به منظور تسهیل دستیابی همه ذی‌نفعان حوزوی به سیاست‌ها، قوانین و آیین‌نامه‌های مصوب (شورای برنامه‌ریزی و شورای عالی)، اقدام به انتشار آن‌ها نموده است. امید است این امر موجب تقویت قانونمندی و قانون‌مداری، هماهنگی بیشتر بخش‌های مختلف حوزه، پیشگیری از بروز اشتباهات و سوء تفاهم در رسیدگی به مراجعات طلاب و انجام صحیح فعالیت‌ها و برنامه‌های حوزه علمیه خراسان باشد.

آیین‌نامه پیش رو با عنوان «آیین‌نامه اخلاقی انضباطی حوزه علمیه خراسان» پس از طی فرایند بررسی کارشناسی در کارگروه و کمیسیون تخصصی فرهنگ و اخلاق به تصویب شورای عالی حوزه علمیه خراسان رسیده است.

بدیهی است مطالعه و بررسی این آیین‌نامه‌ها و اظهار نظر درباره نقاط قوت و ضعف و برطرف کردن نواقص آن، موجب ظهور و دستیابی به بهترین ضوابط، مقررات و آیین‌نامه‌ها در حوزه علمیه خراسان خواهد شد.

صفر علی فتح‌اللهی

مسئول دبیرخانه شورای عالی حوزه علمیه خراسان

آیین نامه اخلاقی انضباطی
حوزه علمیه خراسان

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ. (جمعه/۲)

قال رسول الله (ص): صِنْفَانِ مِنْ أُمَّتِي إِذَا صَلَحَا صَلَحَتِ أُمَّتِي وَإِذَا فَسَدَا فَسَدَتِ
أُمَّتِي، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَنْ هُمَا؟ قَالَ: الْفُقَهَاءُ وَالْأُمَرَاءُ. (ميزان الحكمة/ج ۹)

در تاریخ تشیع، حوزه‌های علمیه و روحانیت، همواره نقش حاملان فرهنگ ناب اسلامی را داشته و از جایگاه اجتماعی ارزنده‌ای برخوردار هستند. حفظ این جایگاه رفیع، توجه همه‌جانبه اندیشمندان و برنامه‌ریزان را می‌طلبد تا با تلاش عالمانه خود، کاستی‌ها را مرتفع و زمینه ارتقای این نهاد ارزشمند را فراهم آورند. تعهد طلاب حوزه‌های علمیه به پاسداشت ارزش‌های اخلاقی و صیانت از زی‌طلبگی، در کسوت الگوی اجتماعی، الزامی است. قداست علم و به تبع آن محیط‌های آموزشی و تربیتی، اقتضا می‌کند، دانش‌پژوهان و پژوهندگان علوم و معارف اسلامی از نیکوترین جلوه تهذیبی و نظام و انضباط فردی و اجتماعی برخوردار باشند.

مقام معظم رهبری ^{مدظله‌العالی} در این باره می‌فرمایند: «جوان امروز حوزه بیش از گذشته به مسأله‌ی تهذیب نیازمند است. جوان ما در حوزه‌ی علمیه - جوان طلبه؛ چه دختر، چه پسر - نیازمند تهذیب است.»^۱؛ «روحانیت در کنار کسب علم باید همواره مقید به تدین، تهذیب اخلاقی، فرایض و نوافل و تلاوت قرآن باشد. وظیفه‌ی شما خیلی زیاد است. از لحاظ معنوی باید خودتان را بسازید؛ هم از لحاظ اخلاقی، هم از لحاظ تهذیب، هم از لحاظ تدین، هم از لحاظ پایبندی و تقید به فرایض و نوافل و تلاوت قرآن.»^۲

امید است حوزه علمیه خراسان به‌عنوان متولی تعلیم و تربیت مشتاقان علوم اسلامی، بتواند ظرفیت مناسبی جهت ارتقای اخلاقی و علمی طلاب علوم دینی را فراهم کند.

آیین‌نامه اخلاقی انضباطی حوزه علمیه خراسان تمامی حوزه‌های علمیه برادران و خواهران را در استان‌های خراسان رضوی، شمالی و جنوبی پوشش می‌دهد و همه طلاب باید به آن پایبند باشند.

۱. بیانات در دیدار طلاب، فضلا و اساتید حوزه علمیه قم، ۱۳۸۹/۷/۲۹.
۲. بیانات در جمع روحانیون شیعه و سنی خراسان شمالی، ۱۳۹۱/۷/۱۹.

فصل اول

تعاریف و کلیات

۱. تعاریف

حوزه علمیه: نهادهای آموزشی، پژوهشی و تربیتی است که برای تحصیل علوم و معارف دینی با هدف پرورش کارشناس دینی و اسلام‌شناس متعهد در جهت گسترش و تبلیغ فرهنگ اصیل اسلامی تلاش می‌کند.^۱

شورای عالی حوزه علمیه خراسان: جمعی از علما، نخبگان و اساتید با تجربه حوزه علمیه خراسان هستند که اعضای آن از طرف مقام معظم رهبری ^{مدظله‌العالی} انتخاب می‌شوند و عهده‌دار سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کلان در بخش‌های آموزشی، پژوهشی، فرهنگی، اخلاقی، اجتماعی، سیاسی و معیشتی حوزه علمیه مشهد و سایر حوزه‌های استفاده‌کننده از امکانات و خدمات حوزه علمیه خراسان، هستند و در این آیین‌نامه به اختصار «شورای عالی» نامیده می‌شود.^۲

۱. مصوب جلسه ۱۳۹۷/۱۹۰۲، ذیل آیین‌نامه مقاطع تحصیلی.

۲. همان.

دبیرخانه شورای عالی حوزه علمیه خراسان: ساختار مصوب

شورای عالی حوزه علمیه خراسان است که بستر تصمیم‌سازی مدیریت کلان، جامع و پویای شورای عالی را از طریق کمیسیون‌های تخصصی شورای عالی و شوراهای اقماری بر عهده دارد و اجرای صحیح مصوبات شورای عالی و نظارت بر آنها را پیگیری می‌کند.^۳ و در این آیین‌نامه به اختصار «دبیرخانه شورا» نامیده می‌شود.

مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان: نهاد عمومی غیردولتی،

دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی که تحت اشراف شورای عالی حوزه علمیه خراسان فعالیت می‌کند و عهده‌دار تمامی وظایف و اختیارات مرتبط با مدیریت اجرایی حوزه علمیه در استان‌های خراسان‌رضوی، شمالی و جنوبی، اعم از برادر و خواهر است و در این آیین‌نامه به اختصار «مرکز» نامیده می‌شود.^۴

کمیسیون تخصصی فرهنگ و اخلاق شورای عالی: جمعی

از فضلا، اساتید و نخبگان هستند که تصمیم‌ساز شورای عالی بوده و مأموریت اصلی آنها تنظیم سیاست‌های کلان و راهبردی، اسناد بالادستی، آسیب‌شناسی برنامه‌ها، بررسی آیین‌نامه‌های فرهنگی و طراحی نظام جامع فرهنگی و تربیتی حوزه علمیه خراسان، مبتنی بر مطالعات لازم و راهبردی است و در این آیین‌نامه به اختصار «کمیسیون فرهنگ و اخلاق» نامیده می‌شود.

۳. همان.

۴. همان.

معاونت فرهنگی اجتماعی حوزه علمیه: مجموعه‌ای

که عهده‌دار اداره و هدایت امور فرهنگی و اجتماعی حوزه علمیه است و تهیه پیش‌نویس آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و برنامه‌های مرتبط با وظایف معاونت را، به مراجع ذی‌صلاح پیشنهاد می‌دهد و در این آیین‌نامه به اختصار «معاونت فرهنگی» نامیده می‌شود.

مدرسه علمیه: مجموعه‌ای آموزشی، پژوهشی و تربیتی که

برای پرورش طلاب علوم دینی تلاش می‌کند و دارای مجوز فعالیت از مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان است و در این آیین‌نامه به اختصار «مدرسه» نامیده می‌شود.^۵

کمیته اخلاقی انضباطی مدرسه: جمعی از شخصیت‌های

حقیقی و حقوقی،^۶ که به‌منظور رسیدگی به تخلفات انضباطی، اخلاقی، سیاسی و آموزشی و اداری طلاب، در مدرسه علمیه تشکیل می‌شود و در این آیین‌نامه به اختصار «کمیته مدرسه» نامیده می‌شود.

کمیته اخلاقی انضباطی مرکز: جمعی از شخصیت‌های حقیقی

و حقوقی،^۷ که به‌منظور رسیدگی به تخلفات انضباطی، اخلاقی، سیاسی و آموزشی و اداری طلاب، در مرکز مدیریت تشکیل می‌شود و در این آیین‌نامه به اختصار «کمیته مرکز» نامیده می‌شود.

کمیته اخلاقی انضباطی عالی: جمعی از شخصیت‌های حقیقی

و حقوقی،^۸ که به‌منظور بررسی و رسیدگی به پرونده‌های تجدید نظرخواهی یا ارجاعی از سوی کمیته‌های مدرسه یا مرکز، نظارت بر عملکرد دو کمیته و اذن به ایجاد شعبه‌های متعدد کمیته مرکز تشکیل می‌شود و در این آیین‌نامه به اختصار «کمیته عالی» نامیده می‌شود.

۵. همان.

۶. فصل چهارم آیین‌نامه، ساختار و اعضای حقیقی و حقوقی را تعیین کرده است.

۷. فصل چهارم آیین‌نامه، ساختار و اعضای حقیقی و حقوقی را تعیین کرده است.

۸. فصل چهارم آیین‌نامه، ساختار و اعضای حقیقی و حقوقی را تعیین کرده است.

دبیرخانه کمیته: واحد سازمانی مرکز که مأموریت دریافت شکایت‌ها و گزارش‌های تخلف طلاب را مطابق آیین‌نامه اخلاقی انضباطی به عهده دارد و پیگیر اجرای احکام صادره از سوی کمیته است. و در این آیین‌نامه به اختصار «دبیرخانه» نامیده می‌شود.

انضباط: هرگونه اقدام و رفتاری که در راستای اجرای قوانین و مقررات آموزشی، پژوهشی و اخلاقی حوزه علمیه و همچنین حفظ و صیانت از زی‌طلبگی شود.

تخلف: هرگونه اقدام و رفتاری که خلاف قوانین و مقررات آموزشی، پژوهشی و اخلاقی حوزه علمیه و همچنین حفظ و صیانت از زی‌طلبگی بوده و در این آیین‌نامه برای آن مجازات تعیین شده است.

مجازات: تنبیه متناسب با تخلف که به منظور اصلاح متخلف، پیش‌گیری و تضمین اجرای مقررات تعیین شده است.

محکومیت مؤثر: عبارت است از افرادی که مستوجب مجازات بندهای نه به بعد آیین‌نامه اخلاقی انضباطی می‌باشند و بیشتر از سه سال نگذشته باشد.

استاد: فردی که مسئولیت فرآیند تدریس را بر اساس آیین‌نامه ساماندهی اساتید، بر عهده دارد.

طلبه: فردی که با دارا بودن شرایط لازم و پس از گذراندن مراحل پذیرش، در یکی از مدارس، مؤسسات یا مراکز تابعه حوزه علمیه خراسان، مشغول به فراگیری علوم حوزوی بوده یا هست و دارای پرونده است.

۲. اهداف

۱. صیانت از زیّ طلبگی و حاکمیت اخلاق؛
۲. تحقق اهداف و اجرای اثربخش و کارآمد برنامه‌های حوزه علمیه؛
۳. تقویت نظم و انضباط عمومی در اجرای برنامه‌های حوزه علمیه؛
۴. ایجاد بستر قانونی در کنار فضای تربیتی مطلوب برای تحقق و تأکید بر مطالبات فرهنگی تربیتی حوزه علمیه؛
۵. پیشگیری از تخلفات اخلاقی و قانونی و تنبیه و مجازات مؤثر، سازنده و هدفمند؛
۶. ایجاد بستر مناسب برای نظارت و مراقبت از شکل‌گیری و نفوذ جریان‌های انحرافی.

۳. سیاست‌های اجرایی

۱. تقویت جایگاه اخلاق در نظام علمی و حرفه‌ای حوزه علمیه؛
۲. تقویت و احیای سنت‌های حسنه در حوزه‌های علمیه؛
۳. حفظ کرامت طلاب و رعایت اصل رازداری و حفاظت از حیثیت و آبروی افراد؛
۴. تقدم فعالیت‌های ایجابی (موعظه، تبشیر، تعلیم، نصیحت، ذکر عواقب و غیره) بر برخورد‌های سلبی؛
۵. تقدم پیشگیری از وقوع تخلف بر مجازات متخلفان؛
۶. اولویت بر پیگیری توسط مدیران مدارس علمیه.

فصل دوم جرائم و تخلفات

ماده ۱. در راستای تحقق اهداف این آیین نامه و مشخص شدن حدود و حریم های رفتاری، موارد ذیل به عنوان نبایدهای رفتاری، قابل پیگیری و تعیین مجازات انضباطی توسط کمیته ها است:

الف: جرائم

هرگونه رفتاری که طبق قوانین موضوعه جمهوری اسلامی ایران جرم انگاری شده و قابل پیگیری توسط مراجع صالحه قضایی باشد. هرگاه رسیدگی به این جرائم طبق قانون توسط مراجع ذیصلاح انجام شده باشد، قابل رسیدگی جداگانه توسط کمیته خواهد بود.

ب: تخلفات

رفتارهایی که در قوانین موضوعه جرم انگاری نشده، ولی ارتکاب آن ها مخالف مقررات حوزه علمیه یا شئون روحانیت است و شامل موارد ذیل می باشد:

۱. رعایت نکردن مقررات داخلی مدرسه که منافاتی با مقررات مرکز نداشته باشد؛

۲. بی‌احترامی یا ایجاد مزاحمت برای سایرین در محیط مدرسه؛
 ۳. اخلال در نظم مدرسه و خوابگاه؛
 ۴. رعایت نکردن زیّ طلبگی در فضای حقیقی و مجازی؛
 ۵. نقض مقررات و نظم جلسه امتحان؛
 ۶. تقلّب در امتحان؛
 ۷. غیبت غیرموجه آموزشی؛
 ۸. تأخیر در بازگشت از مرخصی؛
 ۹. افت و عقب ماندگی تحصیلی؛^۷
 ۱۰. عدم رعایت تعهدات آموزشی، پژوهشی و اخلاقی؛
 ۱۱. اشتغال به امور منافی با تحصیل؛
 ۱۲. ترک تحصیل و عدم مراجعه به حوزه علمیه؛
 ۱۳. گرایش و هواداری از جریان‌های سیاسی و اعتقادی منحرف و نیز عرفان‌های کاذب؛
 ۱۴. رفتار خلاف وحدت جامعه اسلامی نظیر توهین به مقدسات مذاهب اسلامی؛
 ۱۵. اشتغال به امور منافی جایگاه روحانیت؛
 ۱۶. ارتکاب اعمال خلاف شئون روحانیت؛
 ۱۷. ایراد خسارت به بیت‌المال (اموال و دارایی‌های حوزه) و سوءاستفاده از امکانات و مزایای ویژه طلاب؛
 ۱۸. تخلفات پژوهشی.^۸
- تبصره:** فهرست مصادیق تخلفات در پیوست آیین‌نامه آورده می‌شود و معاونت فرهنگی اجتماعی از مجاری مربوطه موظف به اطلاع‌رسانی، فرهنگ‌سازی و تأمین زمینه‌های تربیتی اجتناب طلاب و روحانیون از این موارد می‌باشد.

۷. بر اساس آیین‌نامه مقاطع تحصیلی.

۸. به پیوست آیین‌نامه می‌باشد.

فصل سوم

اقدامات و مجازات‌ها

ماده ۲. اقدامات و مجازات‌های شانزده گانه به شرح زیر است:

۱. اعمال آموزش، نصیحت، موعظه، برخورد‌های سازنده و مثبت، تذکرات عمومی و سایر اقدامات اصلاحی؛
۲. تذکر شفاهی بدون درج در پرونده؛
۳. تذکر کتبی بدون درج در پرونده؛
۴. تذکر شفاهی و درج در پرونده؛
۵. تذکر کتبی و درج در پرونده؛
۶. اخذ تعهد کتبی به منظور جبران ضعف آموزشی و سایر تخلفات؛
۷. ثبت نمره (۰/۲۵) در درس مربوطه؛
۸. انتقال طلبه به مدرسه دیگر (مدت زمان تحصیل در مدرسه مقصد، توسط کمیته مرکز تعیین می‌شود)؛
۹. محرومیت موقت از حضور در مدرسه، یا محرومیت یا دائم از دریافت تمام یا بخشی از مزایای حوزه شامل شهریه، بیمه، وام و امثال آن.
۱۰. محرومیت موقت یا دائم از تدریس در مدارس حوزه علمیه؛

۱۱. محرومیت موقت یا دائم از همکاری و اشتغال در امور اجرایی حوزه علمیه؛

۱۲. محرومیت موقت از اعطای مدارک تحصیلی سطوح حوزه علمیه تا زمان احراز صلاحیت؛

۱۳. منع موقت یا دائم از تلبس از طریق مجاری قانونی؛

۱۴. محرومیت موقت یا دائم از تبلیغ یا معرفی به سایر نهادهای غیر حوزوی؛

۱۵. اخراج از حوزه علمیه؛

۱۶. ابطال مدرک تحصیلی.

ماده ۳. مرتکبان هر یک از تخلف‌های ذیل با توجه به اهمیت

و شرایط ارتکاب، به یکی از مجازات‌های درجه یک تا چهار محکوم می‌شوند:

- بی‌احترامی یا ایجاد مزاحمت برای سایرین در محیط مدرسه؛

- رعایت نکردن مقررات داخلی مدرسه؛

- اخلال در نظم مدرسه و خوابگاه؛

- رعایت نکردن زی‌طلبگی در فضای حقیقی و مجازی.

تبصره ۱. زی‌طلبگی مطابق عرف مسلم حوزه و روحانیت در همه

موارد از قبیل: پوشش، رفتارهای فردی و اجتماعی و غیره است و

مصادیق آن پیوست این آیین‌نامه می‌باشد.

تبصره ۲. در موارد اختلافی تشخیص زی‌طلبگی و تعیین مجازات،

به کمیسیون فرهنگ و اخلاق ارجاع داده می‌شود.

تبصره ۳. مدیر مرکز، اداره حراست و بررسی را موظف به رصد

رفتار اخلاقی و اجتماعی نموده و می‌بایست گزارشات منظم

آسیب‌ها را برای طرح در کمیسیون فرهنگ و اخلاق تهیه و نسبت

به تشکیل پرونده متخلفان و پی‌گیری بر طبق مقررات اقدام نمایند.

ماده ۴. مرتکبان هر یک از تخلف‌های ذیل با توجه به اهمیت و شرایط ارتکاب، به یکی از مجازات‌های درجه پنج تا هفت محکوم می‌شوند:

- نقض مقررات و نظم جلسه امتحان؛
- تقلب در امتحان؛
- غیبت غیرموجه آموزشی؛
- تأخیر در بازگشت از مرخصی؛
- افت و عقب‌ماندگی تحصیلی؛
- عدم رعایت تعهدات آموزشی؛
- اشتغال به امور منافی تحصیل.

ماده ۵. مرتکبان هر یک از تخلف‌های ذیل با توجه به اهمیت و شرایط ارتکاب، به یکی از مجازات‌های درجه هشت تا یازده محکوم می‌شوند:

- ترک تحصیل و عدم مراجعه به حوزه علمیه؛
- گرایش و هواداری از جریان‌های سیاسی و اعتقادی منحرف و نیز عرفان‌های کاذب؛
- رفتار خلاف وحدت جامعه اسلامی نظیر توهین به مقدسات مذاهب اسلامی؛

- اشتغال به امور منافی جایگاه روحانیت؛
- ارتکاب اعمال خلاف شئون روحانیت؛
- سوءاستفاده از امکانات و مزایای ویژه طلاب.

تبصره ۱: طلابی که بر اساس آیین‌نامه مقاطع تحصیلی انصراف از تحصیل آن‌ها از سوی معاونت آموزش بر اساس ترک تحصیل به‌طور قطعی اعلام شود، پرونده آن‌ها در کمیته مرکز بررسی و در صورت رأی قطعی به انصراف از تحصیل، با رأی به انصراف قطعی

توسط کمیته عالی، پرونده آن‌ها غیر فعال و معافیت تحصیلی آن‌ها لغو و به اداره نظام‌وظیفه معرفی می‌شوند.

تبصره ۲: پرونده انصراف تمامی انصراف‌دهندگان از حوزه می‌بایست توسط دبیرخانه در کمیته انضباطی عالی گزارش شود.

ماده ۶. مرتکبان جرایم قانونی دارای محکومیت قطعی به ارتکاب هر یک از جرائم عمدی با مجازات بیش از یک سال حبس یا ارتکاب جرائم حدّی، با توجه به اهمیت و شرایط ارتکاب، به یکی از مجازات‌های انضباطی درجه هشت تا پانزده محکوم می‌شوند.

تبصره: پرونده سایر متهمین به ارتکاب جرایم، تحت سایر عناوین تخلفات مذکور در بند ب ماده یک قابل رسیدگی و صدور رأی می‌باشد.

ماده ۷. مجازات درجه پانزده، مخصوص برخی از مرتکبان تخلف پژوهشی و مطابق پیوست این آیین‌نامه است.

ماده ۸. موارد تخلف شماره هفت به بعد مندرج در ماده یک پس از صدور رأی و قطعیت آن، به ولیّ یا سرپرست فرد اطلاع داده می‌شود. در غیر موارد مذکور نیز رئیس کمیته می‌تواند در تمامی مراحل رسیدگی در صورت صلاحدید، مراتب تخلف را به ولیّ یا سرپرست متخلف گزارش نماید.

ماده ۹. کلیه کمیته‌ها، حسب مورد با توجه به سنّ، شخصیت، وضعیت فردی، تحصیلی، سابقه، نحوه و شرایط ارتکاب تخلف، اقدامات بعد از ارتکاب تخلف و پیش‌بینی اصلاح متخلف، مرتکبین یکی از تخلفات واجد مجازات درجه هفت به بعد غیر از پانزده را به

تحمّل برخی از الزامات یا محرومیت‌های جایگزین ذیل محکوم می‌نمایند:

۱. الزام به ارتقای سطح علمی از طریق ارتقای معدّل تحصیلی حدّاقل به میزان یک نمره؛

۲. الزام به شرکت در مباحثه علاوه بر برنامه رسمی آموزشی برای مدّت معین؛

۳. محرومیت از مرخصی و محدود کردن غیبت مجاز برای مدت معین؛

۴. الزام به مطالعه، خلاصه‌نویسی و یادداشت‌برداری یک یا چند کتاب به صلاح‌دید کمیته در مدت معین؛

۵. محرومیت از کمک هزینه‌های تحصیلی مدرسه برای مدّت معین؛

۶. الزام به خدمت در امور اجرایی مدرسه تحت نظارت مدیر مدرسه برای مدّت معین؛

۷. الزام به حفظ قرآن و حدیث به میزان معین.

فصل چهارم

ساختار و صلاحیت

کمیته‌های اخلاقی انضباطی

ماده ۱۰. به منظور رسیدگی به تخلفات طلاب، سه کمیته

اخلاقی انضباطی به شرح ذیل تشکیل می‌گردد:

الف: کمیته اخلاقی انضباطی مدرسه؛

ب: کمیته اخلاقی انضباطی مرکز برای طلاب عمومی؛

ج: کمیته عالی اخلاقی انضباطی.

ماده ۱۱. ترکیب اعضای کمیته اخلاقی انضباطی مدرسه:

۱. مدیر مدرسه، به عنوان رئیس کمیته اخلاقی انضباطی (رئیس)؛

۲. مسئول فرهنگی مدرسه (دبیر اول)؛

۳. مسئول آموزش یا پژوهش مدرسه (دبیر دوم)؛

۴. دو نفر از اساتید، به انتخاب اساتید مدرسه.

تبصره ۱. تعیین وقت جلسه توسط رئیس و ارسال دستور جلسه به

اعضا توسط دبیر انجام می‌شود.

تبصره ۲. جلسات کمیته مدرسه با حضور حداقل چهار نفر از

اعضا تشکیل می‌شود و بدون حضور مدیر مدرسه رسمیت ندارد

و در صورت عدم حضور مدیر و فوریت رسیدگی موضوع در

کمیته‌ی مرکز بررسی می‌شود.

تبصره ۳. احکام کمیته اخلاقی انضباطی مدرسه با رأی اکثریت حاضرین در جلسه صادر می‌شود.

تبصره ۴. اساتید عضو کمیته اخلاقی انضباطی مدرسه، باید واجد شرایط زیر باشند:

الف: سه سال سابقه تدریس رسمی در حوزه علمیه؛

ب: فاقد سابقه محکومیت مؤثر اخلاقی انضباطی در مدت تحصیل و تدریس؛

ج: دارای رویکرد اخلاقی تربیتی؛

د: مورد تأیید معاونت فرهنگی اجتماعی مرکز پس از مشورت با مدیریت بررسی و حراست.

تبصره ۵. در مدارس شهرستان که تعداد اساتید آن‌ها کمتر از حد معمول است، در صورت نداشتن استاد با سه سال سابقه تدریس رسمی، استاد مورد تأیید مدیر مدرسه قابل قبول است.

تبصره ۶. مدت عضویت اساتید دو سال و انتخاب مجدد آنان بلامانع است و چنانچه در طول دو سال، سه جلسه متوالی یا شش جلسه متناوب غیبت غیرموجه داشته یا به هر دلیل امکان حضور در جلسات کمیته اخلاقی انضباطی مدرسه را بیش از سه ماه نداشته باشند، صلاحیت عضویت در کمیته مدرسه را ندارد و رئیس کمیته مدرسه می‌تواند استاد دیگری را معرفی نماید. تشخیص موجه یا غیر موجه بودن غیبت اعضا به عهده رئیس کمیته مدرسه است.

تبصره ۷. شرکت اساتید مدرسه در جلسات کمیته اخلاقی انضباطی جزء ساعات تدریس و سایرین جزو ساعات کاری محسوب می‌شود و معاونت فرهنگی موظف است ردیف بودجه لازم جهت تأمین هزینه‌های مربوطه را پیش‌بینی نماید.

تبصره ۸. ابلاغ حکم عضویت اعضای کمیته اخلاقی انضباطی مدرسه، پس از پیشنهاد مدیر مدرسه، توسط رئیس کمیته عالی صادر می‌شود.

تبصره ۹. در موارد خاص، رئیس کمیته اخلاقی انضباطی مدرسه با هماهنگی معاون فرهنگی اجتماعی مرکز می‌تواند یک نفر غیر از اعضای کمیته را به‌عنوان دبیر کمیته انتخاب و مسئولیت انجام امور دبیرخانه کمیته مدرسه را به وی واگذار کند و اگر ایشان از اعضای کمیته مدرسه نباشد، حق رأی ندارد.

تبصره ۱۰. رسیدگی به تخلفات طلاب به‌صورت محرمانه انجام می‌شود و رئیس کمیته اخلاقی انضباطی مدرسه می‌تواند حسب مورد از افراد، برای شرکت در جلسات، بدون حق رأی دعوت کند.

تبصره ۱۱. تعیین وقت برگزاری جلسه توسط رئیس و ارسال دستور جلسه به اعضا توسط دبیر انجام می‌شود و جلسات با حضور اکثریت مطلق اعضا رسمیت می‌یابد.

تبصره ۱۲. انجام امور اداری اعم از پیگیری مکاتبات، استعلامات، ثبت و ارسال صورت‌جلسات، بایگانی پرونده‌ها و سایر وظایف محوله به‌صورت محرمانه از سوی رئیس، بر عهده دبیر جلسات است.

ماده ۱۲. رسیدگی به تخلفات مستوجب مجازات‌های بندهای یک تا نه غیر از محرومیت دائم از تدریس در صلاحیت و اختیارات کمیته مدرسه می‌باشد.

تبصره: در انتقال طلبه به مدرسه دیگر، تعیین مدرسه مقصد و مدت‌زمان تحصیل در آن توسط کمیته مرکز تعیین می‌شود.

ماده ۱۳. اعضای کمیته اخلاقی انضباطی مرکز عبارتند از:

۱. نماینده معاون فرهنگی اجتماعی مرکز (رئیس)؛

۲. نماینده معاون آموزش یا پژوهش مرکز؛

۳. نماینده مدیریت برررسی و حراست؛

۴. دو نفر از اساتید به انتخاب معاون آموزش.

تبصره ۱. جلسات کمیته مرکز با حضور حداکثر اعضا تشکیل

می‌شود و بدون حضور رئیس رسمیت ندارد و احکام این

کمیته با رأی اکثریت حاضرین در جلسه صادر می‌شود.

تبصره ۲. جهت رسیدگی به پرونده‌های خواهران، اعضای

کمیته مرکز از بخش خواهران انتخاب می‌شوند.

تبصره ۳. اساتید عضو کمیته اخلاقی انضباطی مرکز، باید واجد

شرایط زیر باشند:

الف: پنج سال سابقه تدریس رسمی در حوزه علمیه؛

ب: فاقد سابقه محکومیت مؤثر اخلاقی انضباطی در مدت تحصیل

و تدریس؛

ج: دارای رویکرد اخلاقی تربیتی؛

د: مورد تأیید معاونت فرهنگی اجتماعی.

تبصره ۴. ابلاغ حکم اعضای کمیته اخلاقی انضباطی مرکز،

توسط رئیس کمیته عالی صادر می‌شود.

تبصره ۵. در صورت لزوم و تشخیص کمیته عالی این کمیته

می‌تواند دارای شعبه‌های متعدد باشد.

ماده ۱۴. رسیدگی به تخلفات مستوجب مجازات‌های بندهای

یک تا دوازده در صلاحیت و اختیارات کمیته مرکز می‌باشد.

تبصره: کمیته مرکز در مجازات بندهای نه تا دوازده فقط می‌تواند

حکم محرومیت موقت تا سقف حداکثر شش ماه (برای طلاب

مدراس و عمومی) صادر کند و به اطلاع کمیته عالی برساند.

ماده ۱۵. اعضای کمیته عالی اخلاقی انضباطی عبارتند از:

۱. معاون فرهنگی اجتماعی (رئیس)؛
 ۲. معاون آموزش؛
 ۳. مدیر دفتر بررسی و حراست؛
 ۴. دو نفر از اعضای کمیسیون فرهنگ و اخلاق با انتخاب دبیر شورای عالی؛
 ۵. دو نفر از اساتید حوزه علمیه به انتخاب معاونت آموزش و تأیید معاونت فرهنگی اجتماعی پس از مشورت با دفتر بررسی و حراست.
- تبصره:** برای رسیدگی به پرونده‌های خواهران دو نفر از اساتید خواهر به شرح مذکور انتخاب می‌شوند.
- تبصره ۲.** دبیر کمیته مرکز و کمیته عالی همان مسئول اداره دبیرخانه کمیته می‌باشد که بدون حق رأی در جلسات دو کمیته شرکت می‌کند.
- ## ماده ۱۶. وظایف و اختیارات کمیته عالی به شرح زیر است:
۱. رسیدگی به تخلفات مستوجب مجازات بندهای نه تا شانزده؛
 ۲. بررسی و رسیدگی به پرونده‌های ارجاعی از سوی کمیته مدرسه یا مرکز و حراست؛
 ۳. بررسی و رسیدگی به پرونده‌های تجدید نظر خواهی از سوی محکومین کمیته‌های مدرسه یا مرکز؛
 ۴. پیشنهاد اصلاح آیین‌نامه‌های کمیته‌های اخلاقی انضباطی به کمیسیون فرهنگ و اخلاق؛
 ۵. ایجاد شعبه‌های متعدد کمیته اخلاقی انضباطی مرکز در صورت لزوم؛
 ۶. هدایت و نظارت بر عملکرد و آرای کمیته‌های اخلاقی انضباطی مدارس و مرکز.

تبصره ۱. مدیر مدرسه‌ای که تخلف در آنجا واقع شده به عنوان میهمان (بدون حق رای) در جلسه کمیته عالی شرکت می‌کند.

تبصره ۲. نسبت به طلاب خراسان شمالی و جنوبی، مدیراستانی یا نماینده وی در جلسه شرکت می‌کند.

تبصره ۳. ابلاغ احکام اعضای کمیته عالی، توسط مدیر مرکز انجام می‌شود.

تبصره ۴. مدت عضویت اعضای منتخب، سه سال و انتخاب مجدد یا عزل آن‌ها به تشخیص مدیر مرکز است.

تبصره ۵. جلسات کمیته عالی با حضور حداقل پنج نفر، رسمیت دارد و مصوبات با حداقل چهار نفر معتبر است و نسبت به حکم اخراج با اتفاق آرای اعضای حاضر، با اطلاع نظر مدیر مرکز انجام می‌شود.

ماده ۱۷. کمیته‌های مدرسه و مرکز می‌توانند کلیه تخلفات ماده یک غیر از تخلفات پژوهشی را بررسی کنند لکن صلاحیت صدور حکم در کمیته مدرسه بر اساس ماده دوازده و در کمیته مرکز بر اساس ماده چهارده می‌باشد.

ماده ۱۸. کمیته اخلاقی انضباطی عالی دارای دبیرخانه اختصاصی و دائمی در معاونت فرهنگی اجتماعی خواهد بود، که تحت نظر ریاست کمیته عالی فعالیت می‌نماید. مسئول دبیرخانه بدون حق رأی در جلسات رسیدگی شرکت می‌کند.

تبصره: پیگیری امور اجرایی و کارشناسی کمیته مرکز و کمیته عالی بر عهده مسئول اداره دبیرخانه کمیته می‌باشد.

ماده ۱۹. رئیس کمیته عالی می‌تواند بنا به صلاحدید از افراد مطلع، نظیر حقوقدانان، قضات و کارشناسان مرکز مشاوره حوزه علمیه برای شرکت در جلسات کمیته عالی، دعوت کند.

ماده ۲۰. جلسات کمیته مدرسه در صورت وجود پرونده حداقل هر ماه یک‌بار و جلسات کمیته های مرکز هر دو هفته یک‌بار تشکیل می‌گردد.

تبصره: رؤسای کمیته‌ها می‌توانند در صورت ضرورت، نسبت به برگزاری جلسات فوق‌العاده اقدام کنند.

ماده ۲۱. کلیه جلسات کمیته‌ها باید دارای صورت‌جلسه باشد و به امضای اعضای حاضر در جلسه برسد.

ماده ۲۲. احکام کمیته‌های مدرسه و مرکز با امضای رئیس کمیته و حداکثر ظرف یک هفته پس از صدور حکم، توسط دبیر کمیته ابلاغ می‌شود.

ماده ۲۳. در مورد تخلفاتی که در مدرسه قبلی طلبه صورت گرفته باشد موضوع به کمیته مرکز ارجاع می‌شود.

ماده ۲۴. کمیته‌های مدرسه و مرکز حسب مورد می‌توانند با اخذ تعهد عدم ارتکاب تخلف جدید، مرتکبین یکی از تخلفات مستوجب مجازات درجه یک تا شش را پس از احراز وقوع تخلف، با توجه به سن، شخصیت، وضعیت فردی، تحصیلی، سابقه، نحوه و شرایط ارتکاب تخلف و اقدامات بعد از ارتکاب تخلف، صدور حکم را تا مدت شش ماه به تعویق اندازند.

تبصره ۱. در صورت پایبندی متخلف به تعهد عدم ارتکاب تخلف، کمیته‌های مدرسه و مرکز می‌توانند حسب مورد، رأی بر معافیت وی از تحمل مجازات صادر کنند.

تبصره ۲. در صورتی که شخص در مدت تعویق، مرتکب تخلف جدید گردد، علاوه بر مجازات آن، به تحمل مجازات تخلف سابق بدون اعمال تخفیف، محکوم خواهد شد.

فصل پنجم

آیین رسیدگی

ماده ۲۵. اصل بر برائت است و تمامی تخلفات بر اساس شواهد و مستندات، رسیدگی و حکم صادر می شود.

ماده ۲۶. کمیته ها به گزارش های رسیده درباره طلاب در داخل یا خارج از حوزه، رسیدگی و حکم مقتضی صادر می کنند.

ماده ۲۷. اعضای کمیته ها مجاز به تجسس در حریم خصوصی افراد نبوده و موظفاند کلیه اطلاعات را محرمانه تلقی و از افشای آن خودداری نمایند. انجام تحقیقات لازم در خصوص تخلف گزارش شده، با رعایت موازین شرعی و قانونی توسط دبیرخانه مجاز است.

ماده ۲۸. هرگاه مضمولین آیین نامه، مرتکب عملی شوند که برحسب قوانین کشوری مستوجب کیفر باشد، کمیته عالی در موارد ضروری می تواند ضمن رسیدگی به تخلف در حدود این آیین نامه، مورد را به مراجع صلاحیت دار قضایی یا اداری مربوط ارجاع دهد. ارایه مستندات به مراجع قضایی بلامانع است.

ماده ۲۹. سیر مراحل رسیدگی به تخلف در کمیته‌ها، حداکثر یک‌هفته پس از وصول گزارش یا دریافت شکایت آغاز می‌شود.

ماده ۳۰. حداکثر مدت رسیدگی به هر پرونده از تاریخ ارجاع یا وصول پرونده و اعلام تخلف تا زمان صدور رأی شصت روز است. هرگاه رسیدگی به پرونده نیاز به بررسی بیشتری داشته باشد، موضوع در کمیته مطرح و با رأی مثبت نصف به‌اضافه یک نفر برای مدت شصت روز، تمدید می‌شود.

ماده ۳۱. کمیته‌ها موظف‌اند موضوع تخلف را به فرد ابلاغ کنند و وقت رسیدگی تعیین نمایند.

تبصره ۱. فاصله بین ابلاغ تا جلسه رسیدگی نباید کم‌تر از پنج روز باشد

تبصره ۲. عدم حضور شخص در وقت مقرر مانع رسیدگی نخواهد بود.

ماده ۳۲. پس از بررسی مقدماتی جهت روشن شدن صحت یا سقم گزارش یا شکایت، مراحل ذیل انجام می‌شود:

الف: تشکیل و ثبت پرونده توسط دبیر کمیته‌ها؛

ب: صدور دستور تحقیقات لازم توسط رئیس کمیته؛

ج: پیگیری نتیجه تحقیقات و تکمیل پرونده توسط دبیر کمیته‌ها؛

د: دستور تعیین وقت و تشکیل جلسه توسط رئیس کمیته؛

هـ: دعوت اعضای کمیته و طرفین توسط دبیر کمیته‌ها؛

و: تفهیم موارد تخلف، استماع دفاعیات، بررسی پرونده و صدور حکم؛

ز: ابلاغ حکم به فرد و واحدهای مربوطه توسط دبیر کمیته‌ها؛

ح: پیگیری اجرای حکم توسط دبیر کمیته‌ها.

تبصره ۱. نظارت بر انجام مطلوب کلیه مراحل بر عهده رئیس کمیته‌ها می‌باشد.

تبصره ۲. کلیه محتویات پرونده محرمانه است و دبیر کمیته مسئول حفظ و بایگانی آن می‌باشد.

تبصره ۳. متهم می‌تواند به‌منظور ارایه دفاعیات جدید با موافقت کمیته برای یک‌بار به مدت حداکثر هفت روز درخواست مهلت کند.

تبصره ۴. عدم حضور متهم مانع رسیدگی به پرونده و صدور رأی نیست.

تبصره ۵. رئیس کمیته اخلاقی انضباطی می‌تواند در صورت عدم حضور متهم یا طرف دعوی، در صورت اهمیت حضور ایشان، جلسه رسیدگی را برای یک نوبت تجدید نماید.

ماده ۳۳. پس از ختم رسیدگی، انشای رأی در غیاب فرد خاطی و در همان جلسه صورت می‌گیرد.

ماده ۳۴. پس از صدور حکم و قطعیت آن، چنانچه دلیل یا مدرک جدیدی توسط محکوم‌علیه ارائه گردد، موضوع رسیدگی مجدد می‌شود لکن این حق مانع از اجرای حکم صادره قطعی نمی‌شود.

ماده ۳۵. مدیر مدرسه می‌تواند در موارد خاص تا زمان رسیدگی به پرونده متخلف از ورود وی به مدرسه جلوگیری نماید، مشروط به اینکه رسیدگی به پرونده از ۲۰ روز تجاوز نکند.

تبصره ۱. در این موارد کمیته موظف است با قید فوریت و خارج از نوبت، در کوتاه‌ترین زمان ممکن به پرونده رسیدگی کند.

تبصره ۲. هرگاه رسیدگی به تخلف، منجر به محرومیت وی از حضور در کلاس یا عدم شرکت در امتحانات گردد، مدرسه باید به‌نحوی که منافی مصالح کلی مدرسه و سایر طلاب نباشد در جبران آن اقدام نماید.

ماده ۳۶. اگر پس از صدور رأی تا زمان رسیدگی به اعتراض، فرد خاطی مرتکب تخلف جدیدی شود، کمیته اخلاقی انضباطی می‌تواند به تخلف جدید هم‌زمان با موارد قبلی رسیدگی کند.

ماده ۳۷. مدیران مدارس موظف به اجرای احکام کمیته می‌باشند و نتیجه اقدامات خود را در این خصوص حداکثر یک ماه پس از ابلاغ حکم به دبیرخانه کمیته اعلام نمایند.

ماده ۳۸. در صورتی که طلبه سایر حوزه‌های علمیه (غیر از حوزه علمیه خراسان) و یا فرد دیگری، در یکی از مدارس علمیه تحت پوشش حوزه علمیه خراسان مرتکب تخلف یا جرم گردد، توسط مدیر مرکز حسب مورد به مراجع ذیصلاح حوزه علمیه مربوط یا مراجع ذیصلاح قضایی معرفی خواهد شد.

فصل ششم

اعتراض به آرای صادره و تخفیف یا تشدید احکام

ماده ۳۹. چنانچه فرد به حکم صادره توسط کمیته اخلاقی انضباطی معترض باشد، می تواند در موعد مقرر اعتراض خود را با ذکر دلایل، اعلام و از کمیته مربوطه تقاضای تجدیدنظر کند.

ماده ۴۰. احکام کمیته ها که در مقام تجدیدنظر صادر می شود قطعی و غیر قابل اعتراض است مگر اینکه دلیل جدیدی از سوی محکوم علیه ارائه شود.

تبصره ۱. حکم اخراج باید توسط مدیر مرکز تأیید شود و در صورت عدم تأیید، پرونده جهت صدور حکمی غیر از اخراج، به کمیته عالی اعاده می شود.

تبصره ۲. در مرحله تجدیدنظر در صورتی که محکوم علیه تقاضای تجدیدنظر کرده باشد حکم اولیه تشدید نمی گردد.

ماده ۴۱. مهلت تقاضای تجدیدنظر حداکثر ده روز اداری، به صورت مکتوب از تاریخ ابلاغ حکم، توسط فرد یا نماینده قانونی او، مدیر مدرسه یا نماینده معاون فرهنگی مرکز است.

ماده ۴۲. در صورتی که فرد خاطی در مهلت مقرر به حکم اولیه اعتراض نکند، حکم اولیه قطعی محسوب می‌شود.

ماده ۴۳. در صورتی که اصلاح فرد خاطی برای اعضای کمیته اخلاقی انضباطی محرز شود، می‌تواند برای محکوم علیه تقاضای تخفیف نماید.

ماده ۴۴. در صورت تنبیه و اصلاح فرد خاطی، کمیته اخلاقی انضباطی مربوطه می‌تواند اجرای تمام یا بخشی از حکم را پس از اخذ تعهد، حداکثر به مدت یک سال معلق نموده و چنانچه، نام‌برده در مدت تعلیق به تعهد خود عمل نماید در پایان مدت تعلیق حکم به معافیت اجرای مجازات صادر خواهد شد.

ماده ۴۵. رسیدگی به درخواست انصراف یا انتقال فردی که پرونده تخلف در کمیته دارد، پس از صدور حکم قطعی ممکن است.

ماده ۴۶. در صورت تکرار تخلف بعد از صدور رأی، هم‌زمان با اجرا پیش یا پس از اجرای مجازات متخلف به تشخیص کمیته مربوطه به تحمّل مجازات یک درجه بالاتر متناسب با تخلف محکوم می‌شود.

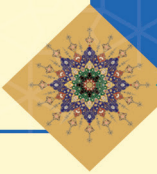
ماده ۴۷. مجازات‌های بند چهار تا هشت در استعلامات از سوی ادارات و مراکز خارج از حوزه اعلام نشود و در مجازات‌های نه به بعد به تناسب اهمیت استعلام و موضوع تخلف، گزارش شود.

ماده ۴۸. تخلفات پژوهشی براساس شرح پیوست این آیین‌نامه رسیدگی می‌شود.

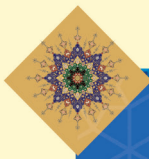
این آیین نامه دارای یک مقدمه، شش فصل، چهل و هشت ماده و چهل و هفت تبصره و دو پیوست ذیل این آیین نامه تحت عناوین ضوابط رسیدگی به زی طلبگی و ضوابط رسیدگی به تخلفات پژوهشی در جلسه نود و سوم شورای عالی حوزه علمیه خراسان در تاریخ ۱۳۹۸/۰۲/۱۱ به تصویب رسید و در جلسه یکصد و چهلم شورای عالی حوزه علمیه خراسان به پیشنهاد کمیسیون تخصصی فرهنگ و اخلاق در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۱ در جلسه ۸۸ ویرایش شد. کلیه مصوبات مغایر با آن تا این تاریخ ملغی و مسئولیت هرگونه تغییر و رفع ابهام آن با شورای عالی حوزه علمیه خراسان است.

ضوابط رسیدگی به
تخلفات زیّ طلبگی
حوزه علمیه خراسان
(پیوست شماره ۱)

فهرست

- ۴۰ مقدمه
- ۴۱ تعریف زیّ طلبگی
- ۴۲ معیار تشخیص مصادیق خلاف زیّ طلبگی
- ۴۴ ملاحظات تطبیق مفاهیم بر مصادیق تخلّف
-

مقدمه

خداوند در قرآن کریم در توصیف پیامبر رحمت صلی الله علیه و آله می‌فرماید: «وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ»؛ تو صاحب اخلاق عظیم و برجسته‌ای هستی. این توصیف نشان‌گر معرفی بهترین الگوی اخلاقی است.

رفتار اجتماعی حوزویان معیار و سنجه آموخته‌های نظری در حوزه اخلاق است و میزان انطباق آموخته‌ها در عمل بر همین اساس تعیین می‌شود. مخاطبان جامعه نیز اسوه‌ی حسنه خود را در رفتار اجتماعی حوزویان جستجو می‌کنند. در این بین ناهنجاری‌های رفتاری حوزیان به این امر منتهی می‌شود که علاوه بر تقابل آموخته‌های نظری و عملی به کاهش الگوپذیری مردم جامعه از حوزویان می‌انجامد و چون جامعه مبنای الگوگیری خود از اسلام را بر اساس رفتار حوزویان می‌داند، لذا تضاد رفتارها و آموخته‌ها دین‌گریزی را در پی دارد. برای اصلاح ناهنجاری‌ها و رسیدگی به تخلفات، آیین‌نامه

اخلاقی انضباطی طلاب حوزه علمیه خراسان تدوین شده است که در ذیل می‌آید:

۱. رعایت نکردن زیّ طلبگی در فضای حقیقی و مجازی؛

۲. اشتغال به امور منافی جایگاه روحانیت؛

۳. ارتکاب اعمال خلاف شئون روحانیت.

به‌منظور تعریف مفاهیم «زیّ طلبگی» و «شئون روحانیت»، و نیز تعیین مصادیق تخلفات و مرزهای آن در دو عرصه فضای جامعه و مجازی، این پیوست تدوین شد تا علاوه بر ابهام‌زدایی، مسیر روشنی را برای حوزویان و مجریان قانون قرار دهد. همچنین شفاف‌سازی در عناوین موجب می‌شود تا هر طلبه به گزینش سبک و تیپ ایده‌آل مورد نظر خود برای آینده زندگی‌اش اقدام نکند.

تعریف زیّ طلبگی

برای «زیّ طلبگی» تعاریف زیادی نقل شده است که از میان آنها تعریف زیر جامع تعاریف است: «هر حالت یا رفتار ظاهری که به رسالت‌های صنفی طلبه مدد رساند و جایگاه اجتماعی‌اش را به‌عنوان فرد طلبه یا منزلت اجتماعی نهاد روحانیت، مستحکم سازد». بنابراین هرآنچه برای او مطلوب است، مشمول «زیّ طلبگی» است و هرچه که مانع اجرای صحیح رسالت حوزوی اوست، برای او مذموم و خلاف «زیّ طلبگی» به‌شمار می‌رود. شأن طلبگی نیز تا حدی مترادف زیّ طلبگی است، لکن در مواردی خاص برای شأن طلبگی معنای دیگری از جمله: عدم دنیاگرایی، عدم قدرت‌طلبی، رفتار صحیح

با مردم، رعایت ظاهر و نظم، رعایت تقوا و ورع، معنویت و عبادت و ... لحاظ می‌شود.

لازم به ذکر است که مراد در قضاوت‌های زی و شأن طلبگی حلال و حرام شرعی نیست بلکه مراد ارزش‌ها و ضد ارزش‌ها می‌باشد. به عبارتی مراد، قواعد هنجارها و ناهنجاری‌ها، بایدها و نبایدهای اخلاقی است، لذا باید برای تشخیص مصادیق زی‌طلبگی، معیارهایی را لحاظ کرد و از ذکر مصادیق پرهیز نمود.

معیار تشخیص مصادیق خلاف زی‌طلبگی

معیار تشخیص مصادیق ناشایستگی‌های طلبگی مبتنی بر ظواهر و شئون زندگی یک طلبه تعیین می‌شود و باید وجه تمایز بین مصادیق را بر اساس آن تعیین کرد. با توجه به اشتراکات فراوان میان شئون فردی و تعاملی افراد در اجتماع ممکن است در برخی معیارها اشتراکاتی وجود داشته باشد؛ اما با این وجود می‌توان مطابق معیارهای زیر ناشایستگی خلاف زی‌طلبگی را تعیین کرد:

الف: ظاهر فرد (پوشش، پیرایش و آرایش)

۱. مصداق جلب توجه، انگشت نما و (لباس) شهرت قرار گرفتن؛
۲. مهیج و مبتذل بودن (متناسب با فرهنگ غیر اسلامی)؛
۳. مغایرت داشتن با فرهنگ اسلامی و ایرانی؛
۴. مغایرت با صنف روحانیت و خانواده آنان.^۲

۲. نداشتن چادر در مجامع عمومی و تظاهر به آن برای طلبه یا همسر وی خلاف شأن طلبگی می‌باشد.

ب: رفتار فرد در جامعه

۱. مدگرایی و ترویج آن؛
۲. تجمل گرایی، اشرافی گری و ترویج آن^۳؛
۳. استفاده از خودروهای لوکس و گران قیمت؛
۴. حضور در موقعیت های سوءظن و مواضع تهمت^۴؛
۵. برگزاری مجالس همراه با اسراف و ترویج آن؛
۶. برگزاری مجالس یا شرکت بی اثر و تأییدکننده همراه با گناه؛
۷. حضور در اماکن عمومی بی اثر و تأییدکننده همراه با گناه؛
۸. رفتار سَبْک و مذموم و خلاف مروت؛
۹. رفتارهای تنفرانگیز و منزجرکننده.

ج: ارتباطات فرد در جامعه

۱. شغل های منفی جایگاه طلبگی و ارتباطات اقتصادی غیر شفاف در نظام اقتصادی؛
۲. خشم و غضب همراه با ضرب و جرح؛
۳. مریدپروری و ترویج آن.

د: تعاملات فرد در فضای مجازی

۱. تعاملات اقتصادی (بازاریابی و کسب و کار منفی با جایگاه طلبگی)؛
۲. بارگذاری و اشتراک گذاری پیام های عمومی و تبلیغاتی، تصاویر و فیلم های منفی با جایگاه طلبگی و صنف روحانیت.

۳. به نمایش گذاشتن تجملات، زیورآلات، جلوه گری و به رخ کشیدن.
۴. مانند: حضور در مراکز اشرافی، بازارهای زیورآلات و اجناس لوکس و

ملاحظات تطبیق مفاهیم بر مصادیق تخلف

در تطبیق مفاهیم بر مصادیق ممکن است در مواردی خطا رخ دهد و واقعیت برای مجریان مشتبه شود و یا سلايق بر حقایق حاکم شود. برای جلوگیری از این امور، موارد زیر باید مدنظر قرار گیرد:

۱. مبنای تعیین مصادیق خلاف زیّ طلبگی بر سه اساس عقل، شرع و عرف باشد.

توضیح: تخلف، مغایر با عرف جامعه و مقبولات عرف حوزه علمیه و سیره علمای سلف باشد.

۲. منطبق بر مواد آیین نامه اخلاقی انضباطی طلاب باشد و تخلف قطعی صورت گرفته باشد؛

۳. در حیطه نظارت و دخالت مرکز مدیریت یا مدرسه علمیه باشد؛

۴. در تعیین تخلف؛ تناسب اقتضائات و شرایط روز جامعه در نظر گرفته شود.

توضیح: برخی مسائل زیّ طلبگی بسته به عرف مناطق و حتی جمع‌هایی که طلاب با آن سروکار دارند، متفاوت است.

۵. متناسب با موارد استثناء نباشد و در عین حال تخصیص اکثر نشود.

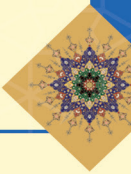
۶. از افراط و تفریط پرهیز شود.

۷. قابلیت نسبی گرایي و تفسیر به رأی نداشته باشد.

این پیوست در جلسه شماره نود و سوم شورای
عالی حوزه علمیه خراسان در تاریخ ۹۸/۰۲/۱۱ به
تصویب رسید.

ضوابط رسیدگی به
تخلفات پژوهشی
حوزه علمیه خراسان
(پیوست شماره ۲)

فهرست

مقدمه	۴۸
گستره آثار پژوهشی	۴۸
گستره رسیدگی به شکایات و تخلفات	۴۸
ساختار کمیته رسیدگی به تخلفات پژوهشی	۴۹
چگونگی ارایه گزارش ها و شکایات	۴۹
شیوه برگزاری جلسات رسیدگی	۵۰
تجدیدنظرخواهی و قطعیت آرای صادره	۵۰
مصادیق تخلفات پژوهشی	۵۱
مجازات های تخلفات پژوهشی	۵۴
وظیفه دبیرخانه آثار پژوهشی	۵۵
وظیفه اداره مدارج علمی	۵۵
وظیفه کمیته تخلفات پژوهشی	۵۵

مقدمه

به منظور صیانت از حقوق پژوهشگران، حفظ اصول اخلاق علمی و پژوهشی، پیشگیری از تخریب اعتبار میراث علمی حوزه‌های علمیه و کمک به تولید علم به‌ویژه در حوزه علوم انسانی اسلامی، کلیه آثار پژوهشی از حمایت قانونی برخوردارند و سوء استفاده از آن‌ها براساس مواد ذیل مستوجب تعقیب و مجازات انضباطی خواهد بود.

ماده ۱. گستره آثار پژوهشی

آثار پژوهشی مورد حمایت عبارتند از:
هر گونه طرح پژوهشی، ایده مکتوب، کتاب، مقاله، جزوه و تقریرات درسی، نرم‌افزار، پایان‌نامه، رساله، پوستر و امثال آن.

ماده ۲. گستره رسیدگی به شکایات و تخلفات پژوهشی

به کلیه شکایات واصله در خصوص تخلفات پژوهشی طلاب در کمیته رسیدگی به تخلفات پژوهشی مرکز مدیریت رسیدگی می‌شود و براساس ضوابط مقرر در این پیوست، حکم مقتضی صادر می‌گردد.

تبصره: کمیته مزبور تنها به تخلفات پژوهشی که در فضای ارتباطی حوزه علمیه خراسان صورت گرفته است، رسیدگی می‌کند.

ماده ۳. ساختار کمیته رسیدگی به تخلفات پژوهشی

ساختار «کمیته رسیدگی به تخلفات پژوهشی»:

۱. معاون پژوهشی حوزه (رئیس کمیته)؛
۲. دو نفر از اعضای کمیسیون تخصصی پژوهش شورای عالی؛
۳. دو نفر از اساتید دارای سابقه پژوهشی و در رشته مربوط به پژوهش مورد تخلف به انتخاب رئیس کمیته (حداقل یک نفر آشنا به مباحث حقوقی)؛
۴. معاون فرهنگی اجتماعی حوزه.

تبصره ۱. فهرست اساتید متخصص در زمینه‌های گوناگون علمی و پژوهشی و دارای تخصص در رشته حقوق، برای شرکت در جلسات کمیته توسط معاونت پژوهش به صورت سالیانه آماده و توسط اعضای بند یک و دو ماده ۳ تعیین می‌گردد.

تبصره ۲. امور اداری مربوط به کمیته رسیدگی به تخلفات پژوهشی توسط دبیرخانه کمیته اخلاقی انضباطی انجام خواهد شد.

ماده ۴. چگونگی ارائه گزارش‌ها و شکایات

گزارش‌ها و شکایات پژوهشی باید به صورت مکتوب به دبیرخانه کمیته اخلاقی انضباطی ارسال شود.

تبصره ۱. دبیرخانه مکلف است برای هر گزارش، تشکیل پرونده داده و پس از تکمیل مدارک، حداکثر ظرف یک ماه پرونده را جهت رسیدگی به کمیته ارجاع دهد.

تبصره ۲. رسیدگی به شکایات پژوهشی در کلیه مراحل، محرمانه بوده و باید شرایطی ایجاد شود که حد اعلای محرمانه بودن تا انتهای رسیدگی به پرونده حفظ شود. در مواردی که احرار تخلف، نیازمند افشای هویت متخلف نباشد، تنها رئیس کمیته از هویت وی مطلع بوده و افشای آن برای دیگر اعضا مجاز نخواهد بود.

ماده ۵. شیوه برگزاری جلسات رسیدگی

رئیس کمیته رسیدگی به تخلفات پژوهشی با بررسی محتویات پرونده و حصول اطمینان از کامل بودن تحقیقات و مدارک لازم، حداکثر ظرف مدت ده روز از دیگر اعضای این کمیته برای تشکیل جلسه دعوت می کند. جلسات کمیته با حضور حداقل چهار نفر رسمیت می یابد و مصوبات با حداکثر افراد قابلیت اجرا دارد.

تبصره ۱. در صورت لزوم، رئیس کمیته از مدعی و مدعی علیه برای شرکت در جلسات کمیته دعوت می کند.

تبصره ۲. معاون پژوهشی می تواند به عنوان مدعی العموم تخلفات را گزارش نماید.

ماده ۶. تجدید نظرخواهی و قطعیت رأی صادره

آرای صادره از کمیته تخلفات پژوهشی قابل تجدید نظرخواهی در مهلت ده روزه از تاریخ ابلاغ در «کمیته عالی اخلاقی انضباطی» است. رأی صادره از کمیته عالی، قطعی است و قابل اعتراض نخواهد بود.

ماده ۷. مصادیق تخلفات پژوهشی

الف: سوء رفتارهای پژوهشی

۱. عدم صداقت در گزارش فعالیت‌های پژوهشی خود برای استفاده از مزایای آن؛
۲. استفاده خلاف واقعیت از عناوین مصطلح حوزه و دانشگاه، مانند: حجت الاسلام، آیت‌الله، علامه، دکتر، مهندس، کارشناس ارشد، استاد، دانشیار، استادیار و غیره در آثار پژوهشی؛
۳. بدعت، تحریف و تغییر معارف اسلامی و مسلمات علمی؛
۴. استفاده نادرست از واژه‌های متناسب با فعالیت پژوهشی انجام شده نظیر ترجمه، تالیف، تصنیف و تحقیق.

ب: عدم تعهد و مسئولیت نسبت به ذی نفعان آثار پژوهشی

۱. عدم رعایت منافع ذی نفعان در تمام مراحل پژوهش؛
۲. انتساب غیرواقعی پژوهش به افراد فاقد هویت واقعی و فرد یا افرادی که هیچ نقشی در پژوهش ندارند؛
۳. حذف پدیدآورنده اصلی از فهرست نویسندگان؛
۴. سوءاستفاده از منابع مالی تخصیص داده شده جهت انجام پژوهش؛
۵. عدم اظهار اطلاعات یا اظهار اطلاعات نادرست در خصوص کمک‌هزینه‌ها، اشخاص حقیقی و حقوقی حمایت کننده و مرتبط با پژوهش و یا اظهارات غیرواقعی در این باره؛
۶. تهیه و ارسال مقاله با ذکر نام دیگران بدون اطلاع قبلی از محتوای مقاله و بدون اجازه مکتوب از ایشان.

ج: سرقت علمی

۱. انتساب ایده‌ها، نظریات، فرآورده‌ها، نتیجه‌ها یا پژوهش‌های دیگران (مقاله، کتاب و غیره) به خود، بدون ارجاع مناسب و ارائه آن به منزله فعالیت و پژوهش خویش در فراخوان‌ها، همایش‌ها و جشنواره‌های داخل یا خارج کشور؛

۲. ترجمه کل یا بخشی از آثار دیگران بدون کسب اجازه یا بدون ذکر منبع اصلی یا نام نویسنده و یا اجازه از مبادی ذی‌ربط و معرفی آن به‌عنوان یک پژوهش مستقل و اصيل علمی.

د: اجاره علمی و خرید و فروش آثار و فعالیت‌های پژوهشی

۱. به‌کارگیری افراد دیگر در کلیه مراحل پژوهش و انتشار نتایج آن به نام خود؛

۲. اخذ یا خرید و فروش آثار پژوهشی (مقالات، پایان‌نامه و ...) به نحوی که دریافت‌کننده یا خریدار، تحقیق را به نام خود با عنوان پژوهشگر، پدیدآورنده یا صاحب اثر ثبت کند؛

۳. خرید و فروش و انتساب آثار شفاهی (مانند: سخنرانی و غیره) افراد بدون اجازه ایشان.

هـ: عدم رعایت حقوق مالکیت معنوی و مسئولیت پژوهش انجام شده

۱. چاپ مقاله مستخرج از پایان نامه یا رساله بدون هماهنگی با استاد راهنما؛
۲. انتساب غیرواقعی پژوهش به فرد یا مؤسسه‌ای که نقشی در اصل پژوهش مربوطه یا در فعالیت حرفه‌ای فرد نویسنده نداشته است؛
۳. اضافه کردن اسم افراد دخیل در مقاله جهت ارتقای اعتبار مقاله بدون اطلاع آنها؛
۴. دادن اطلاعات پایان نامه یا رساله طلبه (در حال دفاع یا فارغ التحصیل) توسط استاد(ان) راهنما یا استاد(ان) مشاور یا اشخاص ثالث، به دیگران و چاپ آن در قالب مقاله بدون ذکر نام طلبه یا انتشار آن به صورت پایان نامه افراد دیگر؛
۵. مصادره یا سوءاستفاده از طرح پژوهشی، ایده‌ها یا اطلاعات یک اثر تحت داوری توسط سردبیران و داوران این آثار که برای مجلات، فراخوان‌های حوزوی یا کنفرانس‌ها و امثال آن ارسال شده است؛
۶. انتشار پایان نامه‌ها و رساله‌ها توسط طلاب و اساتید راهنما و مشاور در قالب کتاب، مقاله و امثال آن بدون هماهنگی و اخذ مجوز از معاونت پژوهش حوزه علمیه خراسان.

و: انتشار مجدد و هم پوشانی

۱. انتشار بدون اجازه مقاله‌ای که قبلاً در نشریه‌ی چاپی یا الکترونیکی دیگری به چاپ رسیده باشد؛
۲. ارسال مقاله‌ای که قبلاً برای مجله دیگری ارسال شده و در دست بررسی است، مگر آنکه ۴ ماه از زمان ارسال مقاله گذشته باشد؛
۳. انتشار مجدد مقاله با نام جدید و تغییر کمتر از ۷۰ درصد.

ز: جعل هویت

۱. انتشار آثار با اسامی جعلی یا اسامی دیگران بدون اخذ مجوز کتبی از آنها؛
۲. انواع جعل، خدشه یا تغییر در مدارک ثبت شده پژوهشی.

ماده ۸. مجازات های تخلفات پژوهشی

- مجازات‌های تخلفات پژوهشی عبارتند از:
۱. تذکر شفاهی؛
 ۲. تذکر شفاهی با درج در پرونده؛
 ۳. تذکر کتبی؛
 ۴. تذکر کتبی با درج در پرونده؛
 ۵. محرومیت از شرکت در همایش‌های علمی، مسابقات علمی و فراخوان‌های مرتبط با حوزه علمیه برای مدت معین؛
 ۶. محرومیت از مزایای مادی پژوهشگران برای مدت معین؛
 ۷. عدم صدور یا ابطال مجوز دفاع از رساله یا پایان‌نامه، در صورت احراز تخلف پژوهشی؛
 ۸. الزام به جبران خسارت و بازپس‌گیری مزایا و جوایز تعلق گرفته به اثر؛

۹. ابطال تاییدیه یا مدرک تحصیلی.

تبصره: کمیته رسیدگی به تخلفات پژوهشی می‌تواند نوع مجازات را متناسب با نوع تخلف تغییر دهد.

ماده ۹. وظیفه دبیرخانه آثار پژوهشی

در صورتی که آثار تقلبی برای فراخوان آثار پژوهشی حوزه علمیه خراسان ارسال شود، دبیرخانه آثار موظف است مراتب را پس از کشف، به کمیته تخلفات پژوهشی اعلام نماید. کمیته به اصالت اثر رسیدگی و تصمیم مقتضی اتخاذ می‌کند.

ماده ۱۰. وظیفه اداره مدارج علمی

اداره مدارج علمی موظف است قبل از صدور مجوز دفاع، پایان‌نامه‌ها و رساله‌های ارایه شده را بررسی کرده و نسبت به اصالت اثر اطمینان حاصل کند.

تبصره: اداره مدارج علمی، موظف است تخلفات پژوهشی را به کمیته رسیدگی به تخلفات پژوهشی گزارش کند و اسناد و مدارک لازم را پیوست نماید.

ماده ۱۱. وظیفه کمیته تخلفات پژوهشی

همه موارد مرتبط با تشخیص مصادیق تخلفات پژوهشی و میزان آن و نوع مجازات قابل اعمال، برعهده «کمیته رسیدگی به تخلفات پژوهشی» است.

تبصره: حکم ابطال مدرک تحصیلی یا محرومیت از دریافت مدرک تحصیلی باید توسط کمیته عالی اخلاقی انضباطی صادر شده و به تأیید مدیر حوزه برسد.

این پیوست در ۱۱ ماده و ۱۰ تبصره در جلسه نود و سوم
شورای عالی حوزه علمیه خراسان در تاریخ ۹۸/۰۲/۱۱
به تصویب رسید و در جلسه یکصد و چهارم شورای
عالی به پیشنهاد کمیسیون تخصصی پژوهش در تاریخ
۱۴۰۰/۰۸/۲۵ ویرایش شد.

